

EVANGELIKŲ LIUTERONŲ TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Evangelikų liuteronų tikybos bendroji programa (toliau – Programa) apibrėžia Evangelikų liuteronų tikybos dalyko paskirtį, tikslą ir uždavinius, dalyku ugdomas kompetencijas, pasiekimų sritis ir pasiekimų raidą, dalyko mokymo(si) turinį, pasiekimų lygių požymius ir mokinių pasiekimų vertinimą.

2. Evangelikų liuteronų tikybos dalyku siekiama, kad mokiniai suprastų, jog Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčia išpažįsta mokymo ir gyvenimo vienatiniu pagrindu Senojo ir Naujojo Testamento kanoniškąsias knygas ir, aiškindama Šventąjį Raštą, laikosi krikščionijos istorijos eigoje sudarytų Apaštališkojo, Nikėjiškojo ir Atanaziškojo tikėjimo išpažinimų, nepakeistos Augsburgio konfesijos, Martyno Liuterio katekizmų ir visų kitų Santarvės knygoje (Liber Concordiae 1580 m.) sudėtų raštų.

3. Evangelikų liuteronų tikybos dalyko paskirtis – sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti ir analizuoti Šventąjį Raštą, Bažnyčios istoriją, liturgiją, kultūros paveldą. Kelti ir ieškoti atsakymų į gyvenimo, moralės, egzistencinius klausimus. Pažinti save, kitus, mus supantį pasaulį. Vadovaujantis krikščioniškosiomis vertybėmis bendrauti su Dievu ir artimu.

4. Evangelikų liuteronų tikybos mokymas vykdomas asmenų, kurie yra įgalioti Evangelikų liuteronų bažnyčios rekomendacijomis. Programa atitinka pagrindines krikščioniškos tikybos normas, laikantis visuotinės Jėzų Kristų išpažįstančios bažnyčios mokslo ir ieškant bendrų sąlyčio taškų su kitomis konfesijomis ir religijomis, kitų mokomųjų dalykų ugdymo programomis.

5. Programoje išskirtos penkios pasiekimų sritys: Šventojo Rašto pažinimas, tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčia ir liturgija, asmens tobulėjimas ir dvasinis augimas, moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis. Šios pasiekimų sritys yra bendros visoms klasėms nuo 1 iki IV gimnazijos klasės, kiekvienam koncentrai numatyti konkretūs kiekvienos srities pasiekimai suformuluoti atsižvelgiant į vaiko raidos ypatumus ir įgytą patirtį. Tikimasi, kad jie bus pasiekti baigiant koncentrą. Programoje aprašyti mokinių pasiekimai suprantami kaip žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų visuma. Kiekvienos pasiekimų srities pasiekimų raida atskleidžiama šešiuose ugdymo centruose (1–2 klasės, 3–4 klasės, 5–6 klasės, 7–8 klasės, 9–10 ir I–II gimnazijos klasės ir III–IV gimnazijos klasės). Mokymo(si) turinys nusako kontekstus, kuriuose ugdomi mokinių pasiekimai ir mokymo(si) kontekstų pasirinkimo galimybes laipsniškam žinių ir supratimo įgijimui, gebėjimų ir vertybinių nuostatų ugdymui. Pasiekimai aprašomi keturiais pasiekimų lygiais: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3) ir aukštesnysis (4). Kiekvienas pasiekimo lygio požymis nurodo mokinio rodomus rezultatus. Aprašomos svarbiausios į(si)vertinimui reikšmingos įgytos žinios ir supratimas, išugdyti gebėjimai ir vertybinės nuostatos.

II SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

6. Evangelikų liuteronų tikybos dalyko tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui suprasti Šventąjį Raštą kaip Dievo Žodį, suvokti Dievo veikimą Šventajame Rašte, Bažnyčioje ir pačiame žmoguje, padėti mokiniui brandinti savo asmenybės suvokimą ir atskleisti savo žmogiškąsias savybes, kurių raiška siekiama grįsti visavertį asmeninį ir visuomeninį gyvenimą kaip

asmeniui, kuris sieja savo gyvenimą su Dievu, ugdomi pasitikėjimą savimi, Dievu ir žmonėmis remdamasis krikščioniškosios moralės nuostatomis. Bendradarbiaudami mokytojai ir mokiniai ieško atsakymų į kylančius egzistencinius, tikėjimo, gyvenimo prasmės klausimus Šventajame Rašte, evangelikų liuteronų mokyme, krikščionybės istorijoje.

7. Pradinio ugdymo uždaviniai. Siekdami tikslo mokiniai:

7.1. supranta Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį;

7.2. susipažįsta su evangelikų liuteronų bažnyčios liturgija, jos istorija, evangelikų liuteronų kultūros istoriniu paveldu, krikščionybės istorija;

7.3. suvokia gyvenime moralės, krikščioniškasias, bendražmogiškasias vertybes, jomis vadovaujasi savo gyvenime;

7.4. ugdo(si) atsakomybę už savo poelgius, elgesį grindžiant krikščioniška atsakomybe ir kitomis krikščioniškomis vertybėmis.

8. Pagrindinio ugdymo uždaviniai. Siekdami tikslo mokiniai:

8.1. pažįsta Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį;

8.2. žino evangelikų liuteronų bažnyčios liturgiją, susipažįsta su katekizmu, kitais Liuteroniško tikėjimo išpažinimo raštais;

8.3. drauge atranda gyvenime krikščioniškasias vertybes, ieško jų sąsajų su gyvenimu, gyvenimą grindžia šiomis vertybėmis;

8.4. išsiugdo atsakomybę už savo pasirinkimus, poelgius, elgesį grindžia bendražmogiškomis, moralinėmis, krikščioniškomis vertybėmis.

9. Vidurinio ugdymo uždaviniai. Siekdami tikslo mokiniai:

9.1. gilina pažinimą apie Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį;

9.2. kelia egzistencinius žmogaus gyvenimo, tikėjimo, moralės klausimus ir ieško į juos atsakymų;

9.3. geba asmeniniame gyvenime, bažnytinėje, visuomeninėje veikloje veikti ir vadovautis krikščioniškomis vertybėmis;

9.4. ruošiasi atsakingam asmeniniam, krikščioniškam, visuomeniniam gyvenimui.

III SKYRIUS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

10. Įgyvendinant Programą ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, pilietiškumo, kultūrinė, komunikavimo, skaitmeninė. Jos pateiktos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą.

11. Pažinimo kompetencija. Mokant Evangelikų liuteronų tikybos yra skatinamas mokinių smalsumas, savęs, kito žmogaus, Dievo, pasaulio pažinimas. Perteikiant dalyko žinias, ugdomi mokinių gebėjimai, įgūdžiai į(si)vertinti žinias, analizuoti, tinkamai perteikti informaciją, kritiškai mąstyti, taip pat jie motyvuojami mokytis, kelti klausimus, ieškoti atsakymų, gilinti turimas ir įgyjamas žinias bei įgyti naujų.

12. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos ugdymo turinys siejamas su mokinių gyvenimu, išgyvenimais, jausmų pasauliu, savivertės supratimu, žmogaus unikalumo atsiskleidimu, rūpinimusi sveikata, savijauta, gyvybe. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose siekiama ugdyti mokinio savarankiškumą, atsakingumą, nuoširdumą, draugiškumą, bendruomeniškumą, rūpinimąsi ne tik savimi, bet ir kitais bendruomenės nariais.

13. Kūrybiškumo kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose ugdomi ne tik mokinių kūrybiniai gebėjimai priimti perteikiamas žinias, jas analizuoti, perteikti kitiems, bet ir skatinimas kūrybinis mąstymas, kuris padėtų kelti klausimus, ieškoti atsakymų, diskutuoti, ieškoti išeičių ir sprendimo būdų iš susiklosčiusių įvairių situacijų.

14. Pilietiškumo kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose akcentuojamas pilietinis tapatumas, socialinis aktyvumas, bendruomeniškumas, atsakingumas, pagalba ne tik sau, šeimos nariui, bet ir kitiems žmonėms. Ugdymo veiklose skatinama, jog mokiniai taptų pilietiškais, socialiai atsakingais Bažnyčios, bendruomenės, visuomenės, šeimos nariais.

15. Kultūrinė kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, supratingumas, pagarba ne tik savo gyvenamo regiono, tautos, Bažnyčios, bet ir kitų konfesijų, tikybų, religijų, tautų, valstybių kultūroms, tradicijoms.

16. Komunikavimo kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose mokiniai ugdomi ieškoti, surasti, apibendrinti, kritiškai įvertinti informaciją bei sugebėti tinkamai perduoti žmonėms. Taip pat mokiniai ugdomi suprasti ir išmokyti perduoti įvairaus pobūdžio žodinius ir nežodinius pranešimus. Mokiniai skatinami nuoširdžiai bendrauti su kitais žmonėmis ir palaikyti tarpusavio santykius, atsakingai vartoti kalbą, palaikyti konstruktyvų dialogą.

17. Skaitmeninė kompetencija. Evangelikų liuteronų tikybos pamokose skaitmeninė kompetencija ugdoma mokant naudotis ir analizuoti su tikybos dalyku susijusį skaitmeninį turinį, kritiškai vertinti virtualioje erdvėje pateikiamą informaciją, mokantis pasirinkti tinkamiausias technologines priemones savo idėjoms pristatyti, įgyvendinti projektus. Mokomasi atsakingai, saugiai ir etiškai bendrauti ir bendradarbiauti virtualiose socialinėse grupėse, dalintis informacija, veikti, bendrauti ir bendradarbiauti skaitmeninėje erdvėje mokyklos, bendruomenės, šalies kultūros ir visuomenės gyvenime.

IV SKYRIUS PASIEKIMŲ SRITYS IR PASIEKIMAI

18. Programoje pasiekimų sritys žymimos raide (pavyzdžiui, A, B), o raide ir skaičiumi (pavyzdžiui, A1, A2) žymimas tos pasiekimų srities pasiekimas.

19. Šventojo Rašto pažinimas (A). Mokiniai analizuoja ir gilina žinias į Šventojo Rašto tekstus, jais remiasi krikščioniško gyvenimo kasdienybėje kurdami asmeninį santykį su Dievu. Ugdomas supratimas, jog Šventasis Raštas itin svarbus krikščionišku, kultūriniu, istoriniu aspektu. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

19.1. suvokia Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį (A1);

19.2. nagrinėja Šventojo Rašto pasakojimus (A2).

20. Tikėjimo turinio pažinimas (B). Mokiniai susipažįsta su Evangelikų liuteronų bažnyčios mokomu tikėjimo turiniu. Atpažįsta Dievo veikimą žmoguje, Bažnyčioje, Šventajame Rašte. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

20.1. apibūdina tikinčio žmogaus kuriamą santykį su Dievu (B1);

20.2. apibūdina, kaip Dievas veda žmogų jo gyvenime (B2).

21. Bažnyčia ir liturgija (C). Mokiniai atpažįsta ir įvardija Evangelikų liuteronų bažnyčios ir jos pamaldų liturgijos svarbą kiekvieno tikinčiojo asmeniniame, krikščioniškame gyvenime, mokinyms taip pat ugdomas būti aktyvus Bažnyčios – tikinčiųjų bendruomenės gyvenimo dalyvis. Šios pasiekimų srities mokinių pasiekimai:

21.1. paaiškina Bažnyčios svarbą tikinčiojo gyvenime (C1);

21.2. apibūdina liturgiją ir aktyviai dalyvauja liturgijoje (C2).

22. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D). Mokiniai atpažįsta ir atsiliepia į Dievo kvietimą krikščioniškam gyvenimui, kurti tikinčio žmogaus santykį su Dievu. Šios pasiekimo srities pasiekimas – aptaria krikščionišką gyvenimą ir krikščioniškas vertybes (D1).

23. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis (E). Mokiniai skatinami gerbti kitą žmogų, jausti atsakomybę už save, kitus, bei asmeninį ir visuomeninį gyvenimą grįsti krikščioniškos moralės nuostatomis. Šios pasiekimo srities pasiekimas – analizuoja žmogaus santykį su savimi, kitu žmogumi, Dievu ir pasauliu (E1).

24. Mokinių pasiekimų raida aprašoma pagal pasiekimų sritis, pateikiant mokinių pagrindinio lygio pasiekimus kas dvejus metus. Lentelėje raide (pavyzdžiui, A) žymima pasiekimų sritis, raide ir pirmu skaičiumi (pavyzdžiui, A1) žymimas tos pasiekimų srities pasiekimas, o antru skaičiumi (3) – pagrindinis pasiekimų lygis.

4	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I–II gimnazijos klasės	III–IV gimnazijos klasės
Pasiekimas						
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)						
Suvokia Šventąjį Raštą kaip Dievo Žodį (A1).	Paaishkina, kaip Dievas perduoda Savo Žodį žmonėms – kaip Šventasis Raštas buvo užrašytas (A1.3).	Nusako Šventojo Rašto užrašymo būdus, jų panašumus, skirtumus (A1.3).	Apažįsta Šventojo Rašto tekstų struktūrą, žanrus (A1.3).	Paaishkina Šventojo Rašto svarbumą ir reikšmingumą, jo žodinę ir rašytinę prasmes (A1.3).	Nusako Šventojo Rašto svarbą žmogaus gyvenime (A1.3).	Analizuoja Šventojo Rašto – Dievo Žodžio skelbimo kitiems svarbą ir reikalingumą (A1.3).
Nagrinėja Šventojo Rašto pasakojimus (A2).	Išskiria pamokančius Šventojo Rašto tekstų aspektus (A2.3).	Palygina Šventojo Rašto tekstus su vaizduojamais Šventojo Rašto vaizdais (A2.3).	Perteikia Šventojo Rašto tekstų siužetus, dalyvius, jų bruožus (A2.3).	Nusako, kaip Šventojo Rašto tekstai siejasi su asmeniniu gyvenimu ir patirtimi (A2.3).	Apažįsta skaitomų Šventojo Rašto tekstų aktualumą, sieja su savo gyvenimu (A2.3).	Apibrėžia Šventojo Rašto svarbumą tikinčiam žmogui ir Šventojo Rašto pavyzdžiais parodo Šventosios Trejybės svarbą tikinčio žmogaus gyvenime (A2.3).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)						
Apibūdina tikinčio žmogaus kuriamą santykį su Dievu (B1).	Apibūdina, jog Dievas yra visa ko Kūrėjas, paaishkina kodėl suteikė žmogui gyvybę (B1.3).	Nusako kuo yra svarbūs ir reikalingi žmonių tarpusavio ryšiai (B1.3).	Analizuodamas Šventojo Rašto tekstus svarsto, kodėl žmonės tiki Dievu (B1.3).	Apibūdina tikėjimą Dievu kaip santykį tarp žmogaus ir Dievo (B1.3).	Išvardija būdus, kaip žmogus gali išlaikyti santykį su Dievu, kai patiria negandas, ligas, išbandymus (B1.3).	Apibūdina, kaip tikintis žmogus gali sukaupti savo mintis kreipdamasis į Aukščiausiąjį (B1.3).
Apibūdina Dievo vedimą žmogaus gyvenime (B2).	Paaishkina, jog Dievas sukūrė visus žmones su gabumais, talentais, dėl ko	Paaishkina, kaip žmogus gali tapti Dievo draugu ir dėl	Argumentuoja, jog Dievas iš žmogaus laukia gėrio (B2.3).	Parodo pasitikėjimo Dievo mokymo tiesomis reikalingumą	Supranta žemiškosios egzistencijos laikinumą (B2.3).	Apibūdina tikėjimo ir krikščioniško dvasingumo stiprumą

4	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I–II gimnazijos klasės	III–IV gimnazijos klasės
Pasiekimas	esame vieni kitiems reikalingi (B2.3).	ko tai labai svarbu (B2.3).		žmogaus gyvenime (B2.3).		šiuolaikiniame pasaulyje (B2.3).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)						
Paaishkina Bažnyčios svarbą tikinčiojo gyvenime (C1).	Nurodo bažnyčios svarbą tikinčiojo gyvenime (C1.3).	Įrodo, jog pagal Dievo įsakymą sekmadienį turime būti Bažnyčioje ir dalyvauti pamaldose (C1.3).	Paaishkina, dėl ko labai svarbu sekmadieniais būti bažnyčioje (C1.3).	Paaishkina krikščioniškų vertybių esmę ir aktualumą. Pateikia pavyzdžių (C1.3).	Paaishkina bažnyčios svarbą liuteronams ir kitų konfesijų žmonėms (C1.3).	Apibūdina krikščioniško pašaukimo ir krikščioniško tapatumo reikšmę šiuolaikiniame pasaulyje (C1.3).
Apibūdina liturgiją ir aktyviai dalyvauja liturgijoje (C2).	Apibūdina, kas yra pamaldos, ir tikinčiojo elgesį pamaldų metu (C2.3).	Išvardija bažnytinių švenčių ir kitų švenčių skirtumus (C2.3).	Išvardija liturgijos momentus ir šventes (C2.3).	Išvardija, kokie yra sakramentai liuteronų bažnyčioje (C2.3).	Nurodo aktyvaus dalyvavimo liturgijoje aspektus ir paaishkina, kokią įtaką tai turi žmogaus tikėjimui, gyvenimui (C2.3).	Apibūdina, kaip Bažnyčios narys gali prisidėti prie bažnytinio gyvenimo (C2.3).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)						
Aptaria krikščionišką gyvenimą ir krikščioniškas vertybes (D1).	Nurodo gero atsakingo elgesio poveikį ir blogo elgesio pasekmes tikinčiojo gyvenimui (D1.3).	Atpažįsta ir išvardija žmogaus gyvenimo su Dievu pranašumus (D1.3).	Remdamasis pavyzdžiais aiškinasi, analizuoja, koks turi būti krikščioniškas gyvenimas (D1.3).	Palaiptiui suprasdamas, koks yra krikščionio pašaukimas, paaishkina, kaip žmogus turi atsilipti į pašaukimą (D1.3).	Analizuoja ir nusako krikščioniško gyvenimo tikslą, misiją persekiojimų perspektyvoje (D1.3).	Analizuoja, kaip Dievas veikia per Šventuosius Sakramentus, jų svarbą krikščionio pašaukimui (D1.3).
5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)						

4 Pasiekimas	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I–II gimnazijos klasės	III–IV gimnazijos klasės
Analizuoja žmogaus santykį su savimi, kitu žmogumi, Dievu ir pasauliu (E1).	Išvardija Jėzaus gerus darbus ir pasako, ko gali iš Jėzaus pasimokyti (E1.3).	Nusako, kas ir kaip galėtų padėti išmokti susikoncentruoti įvairiose situacijose (E1.3).	Analizuoja žmogaus klaidų pasekmes. Pateikia pavyzdžių (E1.3).	Aptaria vieno žmogaus jausmus kitam žmogui, jų pozityvius ir negatyvius aspektus. Nusako pagarbos kitam ir sau svarbą gyvenime (E1.3).	Paaškina, kaip prasmingai ir atsakingai žvelgti į iškylančias problemas, kaip ieškoti sprendimo būdų. Siūlo idėjas, kaip dalintis ištekliais su stokojančiais, sergančiais, kt. (E1.3).	Apibūdina, kodėl Bažnyčia turi padėti kitiems žmonėms (vargstantiems, patiriantiems išbandymus, sergantiems, turintiems įvairių problemų) (E1.3).

V SKYRIUS MOKYMO(SI) TURINYS

25. Mokymo turinio aprašyme nurodomų Šventojo Rašto ištraukų trumpinių paaiškinimai.

25.1. Senasis Testamentas (toliau – ST). Pr – Pradžios knyga (toliau – Pr); Iš – Išėjimo knyga (toliau – Iš); Kun – Kunigų knyga (toliau – Kun); Sk – Skaičių knyga (toliau – Sk) Įst – Pakartoto Įstatymo knyga (toliau – Įst); Joz – Jozuės knyga (toliau – Joz); Ts – Teisėjų knyga (toliau – Ts); Rūt – Rūtos knyga (toliau – Rūt); 1 Sam – Samuelio pirma knyga (toliau – 1 Sam); 2 Sam – Samuelio antra knyga (toliau – 2 Sam); 1 Kar – Karalių pirma knyga (toliau – 1 Kar); 2 Kar – Karalių antra knyga (toliau – 1 Kar); 1 Met – Metraščių pirma knyga (toliau – 1 Met); 2 Met – Metraščių antra knyga (toliau – 2 Met); Ezc – Ezros knyga (toliau – Ezc); Neh – Nehemijo knyga (toliau – Neh); Est – Esteros knyga (toliau – Est); Job – Jobo knyga (toliau – Job); Ps – Psalmynas (toliau – Ps); Pat – Patarlių knyga (toliau – Pat); Mok – Mokytojo knyga (toliau – Mok); Gg – Giesmių giesmės knyga (toliau – Gg); Iz – Izaijo knyga (toliau – Iz); Jer – Jeremijo knyga (toliau – Jer); Rd – Raudų knyga (toliau – Rd); Ez – Ezechielio knyga (toliau – Ez); Dan – Danieliaus knyga (toliau – Dan); Oz – Ozėjo knyga (toliau – Oz); Jl – Joelio knyga (toliau – Jl); Am – Amoso knyga (toliau – Am); Abd – Abdijo knyga (toliau – Abd); Jon – Jonos knyga (toliau – Jon); Mch – Michėjo knyga (toliau – Mch); Nah – Nahumo knyga (toliau – Nah); Hab – Habakuko knyga (toliau – Hab); Sof – Sofonijo knyga (toliau – Sof); Ag – Agėjo knyga (toliau – Ag); Zch – Zacharijo knyga (toliau – Zch); Mal – Malachijo knyga (toliau – Mal).

25.2. Naujasis Testamentas (toliau – NT). Mt – Evangelija pagal Matą (toliau – Mt); Mk – Evangelija pagal Morkų (toliau – Mk); Lk – Evangelija pagal Luką (toliau – Lk); Jn – Evangelija pagal Joną (toliau – Jn); Apd – Apaštalų darbai (toliau – Apd); Rom – Laiškas romiečiams (toliau – Rom); 1 Kor – Pirmas laiškas korintiečiams (toliau – 1 Kor); 2 Kor – Antras laiškas korintiečiams (toliau – 2 Kor); Gal – Laiškas galatams (toliau – Gal); Ef – Laiškas efeziečiams (toliau – Ef); Fil – Laiškas filipiečiams (toliau – Fil); Kol – Laiškas kolosiečiams (toliau – Kol); 1 Tes – Pirmas laiškas tesalonikiečiams (toliau – 1 Tes); 2 Tes – Antras laiškas tesalonikiečiams (toliau – 1 Tes); 1 Tim – Pirmas laiškas Timotiejui (toliau – 1 Tim); 2 Tim – Antras laiškas Timotiejui (toliau – 2 Tim); Tit – Laiškas Titui (toliau – Tit); Fm – Laiškas Filemonui (toliau – Fm); Hbr – Laiškas hebrajams (toliau – Hbr); Jok – Jokūbo laiškas (toliau – Jok); 1 Pt – Petro pirmas laiškas (toliau – 1 Pt); 2 Pt – Petro antras laiškas (toliau – 2 Pt); 1 Jn – Jono pirmas laiškas (toliau – 1 Jn); 2 Jn – Jono antras laiškas (toliau – 2 Jn); 3 Jn – Jono trečias laiškas (toliau 3 Jn); Jud – Judo laiškas (toliau – Jud); Apr – Apreiškimas Jonui (toliau – Apr).

25.3. Skaitmeninis po santrumpų žymimi skyriai ir eilutės. Pvz.: Pr 6 – Pradžios knygos 6 skyrius; 1 Sam 23, 14 – Samuelio pirmos knygos 23 skyrius 14 eilutė; Ps 69, 6–13 – Psalmyno 69 skyrius nuo 6 iki 13 eilutės; Iz 48, 14.20 – Izaijo knygos 48 skyrius 14 eilutė ir 20 eilutė; Dan 8, 17; 10, 8 – Danieliaus knygos 8 skyrius 17 eilutė ir 10 skyrius 8 eilutė; Jn 14–15 – Evangelija pagal Joną nuo 14 skyriaus pradžios iki 15 skyriaus pabaigos; Apd 15, 36–19, 20 – Apaštalų darbai nuo 15 skyriaus 36 eilutės iki 19 skyriaus 20 eilutės.

25.4. Abdijo knyga (Abd), Laiškas Filemonui (Fm), Jono antras laiškas (2 Jn), Jono trečias laiškas (3 Jn) ir Judo laiškas (Jud) suskirstyti tik į eilutes, be skyrių.

26. Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės.

26.1. Šventojo Rašto pažinimas.

26.1.1. Šventasis Raštas – Dievo žodis. Mokiniai aptaria kaip Šventasis Raštas buvo užrašytas, ugdomi supratimą jog tai yra Dievo žodis - išskirtinė knyga. Šventasis Raštas – tikras Dievo žodis. Aptariamas Šventojo Rašto turinio svarbumas, išskirtinumas, aktualumas. Dievas mus moko per Dievo žodį (2 Tim 3, 16–17). Dievas Šventajame Rašte. Kas yra Dievas? (Pr 1, 1; Iš 20, 1; Mt 3, 16–1).

26.1.2. Šventojo Rašto pasakojimai. Mokiniai atpasakoja skaitytus Šventojo Rašto tekstus, įvardija, ką suprato ir išmoko iš kiekvieno Šventojo Rašto teksto. Kaip Dievas sukūrė pasaulį? (Pr 1, 1–25).

26.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

26.2.1. Dievas – Kūrėjas. Mokiniai susipažįsta su žmogaus sukūrimo istorija. Dievas sukūrė žmogų, suteikė gyvybę, davė gabumus ir įpareigojimus. Mokosi apibūdinti tikinčio žmogaus kuriamą santykį su Dievu. Žmogus – Dievo kūrinys. Pirmųjų žmonių sukūrimas (Pr 1, 26–29). Nuodėmė. Išsiuntimas iš Rojaus. Aptariamas nepaklusnumas, atsiskyrimas nuo Dievo (Pr 2, 15–17; Pr 3, 1–23). Esame Dievo kūriniai, unikalūs, tarpusavyje susiję. Kuo esame panašūs ir kuo skiriamės nuo kitų Dievo kūrinių? (Pr 2, 7–9.15–17; Ps 139, 13–16). Dievas nori, jog žmonės būtų geresni. Aptariama meilė, gailėstingumas, vienybė, geras elgesys Kristuje (1 Pt 3, 8–17).

26.2.2. Dievo vedimas. Mokiniai aiškinasi, kaip Dievas vedą žmogų gyvenime, kokiomis dovanomis apdovanotas kiekvienas žmogus. Aptaria, kad Dievas nori, jog žmonės gyventų dorai ir pasitikėtų Dievu. Dievo kvietimas sekti Jį (Mt 4, 19–20; Mt 9, 9; Mt 11, 28). Dievo Sandora su žmonėmis (Pr 9, 8–17; Jer 31, 31–34). Dievas laimina žmones, kurie Juo tiki, pasitiki, myli visa širdimi ir vykdo visus Jo paliepimus (Pr 12, 1–2; Sk 6, 22–27; Ef 1, 3; Jok 1, 12). Dievas rūpinasi savo tauta (Įst 14, 2; Jer 31, 1–6; 1 Pt 2, 9–10).

26.3. Bažnyčia ir liturgija.

26.3.1. Bažnyčios svarba. Mokiniai aiškinasi Bažnyčios svarbą tikinčiojo gyvenime. Suprasdami, kad išpažįsta evangelikų liuteronų tikėjimą, pasakoja, dėl ko reikia dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Bažnyčia – Dievo namai („Krikščioniškos giesmės“ 205 giesmė, 1–2 posmai). Sekmadienis. Šventa diena. Dievas kviečia susitikti Jo namuose. Dievo kvietimas ateiti į Bažnyčią (Kun 23, 3).

26.3.2. Liturgija. Bažnytinės šventės. Mokiniai susipažįsta su liturgija ir aktyviai joje dalyvauja. Aiškinasi, kodėl bažnyčioje reikia elgtis tinkamai ir mokosi suprasti, ką ir kaip daryti pamaldų metu. Pamaldos Bažnyčioje. Bažnytinės šventės: Adventas (Kristaus gimimo laukimas). Kalėdos (Kristaus gimimas). Gavėnia, Didžioji savaitė, šv. Velykos. Aptariama Šv. Velykų šventės prasmė ir šventimas.

26.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

26.4.1. Gėris ir blogis. Klausydami Šventojo Rašto istorijas aiškinasi, kad Dievas mato žmogų visur ir visada, todėl žmogus turi elgtis tinkamai ir atsakingai. Dievas padeda suprasti, kas yra gera, o kas bloga (Rom 12, 9–21). Dievas mus visus pažįsta, žino viską, net ką galvojame (Ps 139, 1–12.17–18.23–24). Dievas nori ir gali mums padėti būti geresniems (Mt 7, 24–27).

26.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

26.5.1. Sąžinė. Aiškinasi, kas yra sąžinė. Įsiklausydami į sąžinės balsą, mokosi įsiklausyti į save, susikaupti maldai ir maldoje pabūti su Dievu. Analizuoja Jėzaus darbus. Mokosi branginti tarpusavio bendravimą ir vertinti ryšį su šeimos nariais, giminaičiais, draugais. Ko galiu pasimokyti iš Jėzaus? Dėl ko yra svarbu išsakyti Dievui savo prašymus, padėką, kas neduoda ramybės? (Mt 6, 6.9–15; Mk 11, 24–25; Jok 5, 13–16). Kodėl reikia stengtis klausytis, suprasti ir gerbti kitus žmones? (Mt 25, 35–40.44–45; Ef 4, 25–32). Ar visuomet privalau elgtis sąžiningai? (Lk 6, 30–31.36–38.45).

27. Mokymo(si) turinys. 3 – 4 klasės.

27.1. Švento Rašto pažinimas.

27.1.1. Šv. Rašto užrašymo istorija. Aiškinasi, kaip Dievo žodis buvo perduodamas iki Šv. Rašto užrašymo; kaip Šv. Raštas išliko iki mūsų dienų. Kas parašė Šventąjį Raštą? Aptariama kaip per Dievo įkvėptus žmones buvo užrašytas Šventas Raštas. Kaip Šventasis Raštas atkeliavo iki mūsų laikų? (Sakytinė ir rašytinė kalba). Kaip buvo rašomas Šventasis Raštas? Aptariami Šventojo Rašto užrašymo būdai. Evangelija – Geroji Naujiena. Mokiniai aiškinasi ką reikškia Geroji Naujiena, Evangelija, ką vadiname evangelistais.

27.1.2. ST pasakojimai. Skaitydami pateikiamą Šventojo Rašto tekstą, mokosi jį analizuoti ir palyginti su pateiktu Šventojo Rašto vaizdu. Dovydas – Betliejaus piemuo. Dovydo pašaukimas. Dovydo giesmės (psalmės). Saliamono išmintis. Saliamono patarlės (Pat). Aptariamas Saliamonas,

jo išmintis, vertybės. Dievo pranašai – Danielius, Elisas, Amosas, Jeremijas. Mokiniai aiškinasi kas yra pašaukimas, pranašas Biblijoje ir lygina su „pranašais“ televizijoje, žiniasklaidoje.

27.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

27.2.1. Tikėjimo svarba. Aiškinasi, kodėl tikėjimas labai svarbus kiekvieno žmogaus gyvenime. Aiškinasi, koks svarbus yra ryšys tarp žmonių, kadangi jie yra ne tik panašūs, bet ir gana skirtingi. Jonas Krikštytojas – Dievo pasiuntinys (Lk 1, 57–66; Mk 1, 1–8; Jn 1, 19–28). Jėzaus atėjimas į žemę (Mt 1, 18–24; Gal 4, 4; Rom 8, 3; Fil 2, 6–8). Jėzus – Dievo Sūnus (Jn 1, 18; Lk 3, 21–22; Mk 1, 9–11). Jėzaus vaikystė (Mt 1, 18–2, 23; Lk 2, 1–38); Marija, Juozapas, Betliejus, piemenys, Išminčiai iš Rytų šalies, Erodas, bėgimas į Egiptą, sugrįžimas į Nazaretą.

27.2.2. Dievas yra mano draugas. Svarsto, kaip žmogus gali būti Dievo draugu ir koks turi būti tarpusavio elgesys. Šėtono pagundos. Jėzus nugali (Mt 4, 1–11; Mk 1, 12–13; Lk 4, 1–13). Jėzaus mokiniai (Mt 4, 18–22; Mk 1, 16–20; Lk 5, 1–11). Jėzus ir vaikai (Mt 19, 13–15; Mk 10, 13–16; Lk 9, 47; Lk 18, 15–17). Kas didžiausias iš žmonių? (Mt 18, 1–5; Mk 9, 33–37; Lk 9, 46–48).

27.3. Bažnyčia ir liturgija.

27.3.1. Tikinčiųjų bendruomenė. Aiškinasi apie bažnyčią kaip tikinčiųjų bendruomenę. Ieško galimybių dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Mokosi argumentuoti kodėl sekmadienį reikia dalyvauti pamaldose. Bažnyčia – tikinčiųjų bendruomenė (Ef 2, 19–22; Apd 2, 42–47). Dievo žodžio skelbimas, malda, giesmė, Sakramentai, tikėjimo išpažinimas ir t.t. Ką krikščionys veikia susirinę Bažnyčioje? Aptariamas trečias Dievo įsakymas. Dėl ko sekmadienis? Dievas ilsėjosi septintą dieną.

27.3.2. Pamaldos. Bažnytinės šventės. Aptaria bažnytines šventes ir apibūdina jas kaip liturginių metų laiko dalis. Mokiniai lygina ir ieško skirtumų tarp bažnytinių ir kitų švenčių. Pagarbus elgesys pamaldų metu: susikaupimas, rimtis, pagarba, atsakingumas ir kt. Pagrindiniai pamaldų momentai. Kas vyksta pamaldų metu? Bažnytinės šventės: Advento ir Kalėdų laiko įvykiai. Mokiniai aiškinasi kas yra Kristaus laukimas, gimimas, kokia yra Jėzaus vardo diena, kas buvo Trys Išminčiai. Kaip dera ir nedera elgtis Gavėnios laiku. Velykų laiko įvykiai Jėzaus laikais. Aptariama Jėzaus malda, įžengimas į Jeruzalę, Jėzaus suėmimas, nukryžiuavimas, prisikėlimas.

27.4. Asmens tobulėjimo ir dvasinio gyvenimo mokymosi turinys.

27.4.1. Pašaukimas. Aiškinasi, kaip Dievas būna šalia kiekvieno žmogaus. Aptaria, kokiam gyvenimui Dievas kviečia žmogų. Įvertina Jėzaus palyginimų reikšmę savo gyvenimui, mokosi įvardinti žmogaus gyvenimo su Dievu pranašumus. Dievas visada yra su žmogumi (Jer 1, 4–10.17–19). Kristus kalba ir moko palyginimais. Mokiniai aiškinasi kokie buvo Kristaus palyginimai, ką jie reiškė ir lygina su žmogaus sukurtais palyginimais.

27.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

27.5.1. Bendrystės džiaugsmas. Mokydamiesi pasirinkti, kas yra gera, ir vengti blogio, tinkamai ir atsakingai elgiasi. Mokosi susikoncentruoti įvairiose (kartais netgi pavojingose) situacijose. Bendravime kylančios problemos. Brangindami bendravimo džiaugsmą, mokosi spręsti bendravimo problemas. Tarpusavio bendravimo džiaugsmas: bendravimo taisyklės, bendravimo džiaugsmą liudijantys pavyzdžiai. Gėrio ar blogio pasirinkimas. Mokiniai mokosi rinktis, kas yra gera, vengti blogio, kokios yra pasirinkimų pasekmės, krikščioniška pagalba suklydusiam artimui, pamatyti gerus pavyzdžius gyvenime.

28. Mokymo(si) turinys. 5 klasė.

28.1. Šventojo Rašto pažinimas.

28.1.1. Šv. Raštas: Senasis Testamentas (ST) ir Naujasis Testamentas (NT). Mokiniai aiškinasi kiek dalių sudaro Šventąjį Raštą, kokia yra tekstų struktūra ir žanrai. Kaip Šventajame Rašte apreiškiama Dievo valia? Kokie Dievo nurodymai žmonėms ir išganymo planas?

28.1.2. ST tekstai: Mozė. Pagal nuorodą ieško teksto Šventajame Rašte, jį analizuoja, mokosi perteikti siužetą, dalyvius, jų bruožus, lygina su gyvenimu. Mozė – Dievo išrinktasis (Iš 3, 10–15; Iš 4.10–17). Mozės gyvenimas (Iš 2–4 skyriai).

28.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

28.2.1. Tikėjimo reikšmė. Svarsto, kodėl žmonės tiki Dievu. Mokiniai ieško tikėjimo prasmės žmogaus asmeniniame gyvenime. Dievas rūpinasi žmogumi (Ps 139, 14; Ps 145, 14–19; 1 Pt 5, 7; Įst 8, 3–4). Kai suklydau – galiu grįžti pas Dievą (Lk 15, 11–32).

28.2.2. Jėzus – Mokytojas. Šventajame Rašte ieško atsakymų, kodėl Dievas iš žmogaus laukia gėrio. Kaip atsispirti neigiamiems dalykams. Jėzus veda mane (Ps 23, Jn 10, 11–18). Jėzus – Mokytojas (Lk 5, 5; Lk 8, 24).

28.3. Bažnyčia ir liturgija.

28.3.1. Sekmadienis – ypatinga diena. Mokiniai aiškinasi sekmadienių reikšmę, kodėl sekmadieniais taip svarbu eiti į Bažnyčią ir aktyviai dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Bažnyčios kalendorius – kas tai? Mokiniai aiškinasi kuo bažnytinių švenčių kalendorius panašus ir kuo skiriasi nuo pasaulietinių kalendorių. Kada Bažnyčia pradeda naujus bažnytinius metus? Mokiniai lygina bažnyčios liturginius metus su pasaulietiniais metais.

28.3.2. Tikėjimo išpažinimas. Mokiniai aiškinasi liturgijos veiksmus bažnyčioje, kas vyksta jos metu. Aiškinasi didžiųjų bažnytinių švenčių prasmes. Tikėjimo išpažinimas. Mokiniai skaito Apaštališkąjį tikėjimo išpažinimą, aptaria ką tikime, išpažįstame, ko mokome. Bažnytinės šventės: Trys Išminčiai, Pelenų trečiadienis, Gavėnia, Prisikėlimas, Dangun žengimas, Šventosios Dvasios atsiuntimas (Sekminės).

28.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

28.4.1. Gundymas ir išbandymas. Analizuoja, koks turi būti krikščioniškas gyvenimas. Aiškinasi, kas trukdo gyventi krikščioniškai, kaip pašalinti trikdžius. Gundymas ir išbandymas. Mokiniai ugdomi suvokimą, kad gundymas – viliojimas į nuodėmę, o išbandymas – tikėjimo patikrinimas (Pr 22, 1; Jok 1, 12–13). Mes dalijamės gautomis dovanomis. Mokiniai aptaria kaip išmintingai tvarkytis su Dievo dovanomis iš meilės dalinantis su kitais. (Liuteronybė. Kas kas tai? 241 – 242 p.).

28.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

28.5.1. Atleidimas. Aiškinasi apie pagalbos teikimą žmonėms, kuriuos pažįsta. Analizuodami žmogaus klaidų pasekmes, aiškinasi, kodėl svarbu susilaikyti nuo negražių žodžių, netinkamų poelgių. Žmogaus ir Dievo atleidimas: gaunamas, suteikiamas (Mt 6, 14–15; Lk 23, 34). Tikėjimas ir geri darbai. Aiškinasi kaip geri darbai parodo, kad mūsų tikėjimas gyvas (Ef 2, 8–10; Lk 17, 10; Gal 5, 22–26; Jok 2, 17–23; Liuteronybė. Kas tai? 230 – 233 p.).

29. Mokymo(si) turinys. 6 klasė.

29.1. Šventojo Rašto pažinimas.

29.1.1. Šv. Rašto sandara. Gilinasi kiek knygų sudaro ST, kiek knygų sudaro NT, kokia yra jų struktūra, žanrai. ST – rodo į Kristų, NT – apreiškia Kristų (Mch 5, 1–3; Mt 2, 1–6; Liuteronybė. Kas tai? 261 p.).

29.1.2. ST tekstai: Išėjimas iš Egipto. Pagal nuorodą mokosi surasti tekstą Šventajame Rašte, papasakoja siužetą, dalyvius, jų bruožus, lygina su gyvenimu. Išėjimas iš Egipto (Iš 12, 40–42; Iš 12, 50–51; Iš 13, 17–14.30). Aptaria 10 Dievo įsakymų (Iš 20, 1–17).

29.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

29.2.1. Esu Dievui svarbus. Svarsto, kodėl žmonės tiki Dievu. Plėtoja tikėjimo reikšmę žmogaus asmeniniame gyvenime. Dievas padeda gyvenimo audrose (Mt 8, 23–27; Mk 4, 35–41; Lk 8, 22–25). Kiekvienas esame Dievui svarbus žmogus (Iz 43, 1–7; Mt 10, 26–32; Mt 11, 25–30).

29.2.2. Jėzus - Ganytojas. Remdamasis Šventuoju Raštu mokosi argumentuoti, kodėl Dievas iš žmogaus laukia gėrio, kaip atsispirti neigiamiems dalykams. Jėzus Kristus – Ganytojas, surenkantis visus į kaimenę (Ps 23; Jn 10, 1–18). Jėzus suranda paklydusį, atleidžia, guodžia ir stiprina jį (Mt 18, 12–14; Lk 15, 1–7; Lk 15, 8–10).

29.3. Bažnyčia ir liturgija.

29.3.1. Gyvenimas bažnyčioje. Mokosi argumentuoti sekmadienių reikšmę, apibūdinti, kodėl sekmadieniais taip svarbu eiti į Bažnyčią ir aktyviai dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Bažnyčios gyvenimas – tai ne tik pamaldos? Su mokiniai aptariama kas yra krikščioniška tarnystė, diakonija, švietėjiška, socialinė, dvasinė veikla (Hbr 10, 25; Jn 15, 5; Ps 84, 11; Lk 2, 41–49; Gal 6, 6–10). Giesmės krikščionio gyvenime (Kol 3, 16); šlovinimo, padėkos, prašymo ir pan. giesmės kiekvienam gyvenimo atvejui; (giesmynas „Krikščioniškos giesmės“).

29.3.2. „Tėve mūsų“ malda. Plėtoja ir gilina supratimą apie bažnyčios liturginius veiksmus apie tai, kas vyksta liturgijos metu. Mokosi dalyvauti pamaldose. „Tėve mūsų“ malda – ištikimųjų

dangiškojo Tėvo vaikų ir Kristaus Bažnyčios malda (Mt 6, 9–13; Lk 11, 2–4; Gal 1, 5; Hbr 13, 21; Apr 1, 6). Bažnytinės šventės: Palmių (Verbų) sekmadienis, Didysis Ketvirtadienis, Didysis Penktadienis, Prisikėlimas, Šventosios Trejybės šventė, Pjūties padėkos šventė.

29.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

29.4.1. Pašaukimas. Aptaria krikščioniško gyvenimo ypatumus, koks yra krikščionio pašaukimas. Aiškinasi, kas trukdo gyventi krikščioniškai, kaip pašalinti trikdžius. Kunigų, vienuolių, krikščioniškas, profesinės, darbo pašaukimas. Mokiniai iškinasi kas yra pašaukimas ir koks jis gali būti (Ef 4, 1–4; 2 Tes 1, 11–12; 2 Pt 1, 10; Rom 11, 29; Konfirmantų knyga, 134 p.). Persižegnojimas. Aiškinasi, kad kryžiaus ženklas tai paliudijimas, kad esame išganyti (Liuteronybė. Kas tai? 218–219 psl.).

29.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

29.5.1. Užuojauta, gailestingumas, kilniaširdingumas, gerumas, pagalba. Nagrinėja pagalbos teikimą ne tik žmonėms, kuriuos pažįsta, bet ir tiems nepažįstamiems, kuriems nutinka nelaimė. Analizuoja žmogaus klaidų pasekmes, aiškinasi, kodėl svarbu susilaikyti nuo netinkamų poelgių. Ar visuomet pasielgčiau kaip Gerasis Samarietis? Mokiniai analizuoja gailestingumo, kilniaširdingumo, gerumo, pagalbos ir kt. Dievo ir žmogaus savybes (Lk 10, 29–37).

30. Mokymo(si) turinys. 7 klasė.

30.1. Šventojo Rašto pažinimas.

30.1.1. Šventasis Raštas – unikali knyga. Aiškinasi Šventas Rašto reikšmę, jo žodinę, rašytinę, dvasinę prasmę. Šventasis Raštas – svarbi ir unikali knyga. Aptariami knygų žanrai: istorinės, pranašų, poezijos, patarlių, laiškai, kt. Šventasis Raštas – amžinai išliekantis Dievo žodis. Mokiniai ugdomi suvokimą, kad Šventas Raštas mums liudija, kas buvo nuo pasaulio pradžios iki to, kas krikščionio laukia amžinybėje.

30.1.2. Šventas Raštas asmeniniame gyvenime. Skaitydamas Šventojo Rašto tekstus, juos analizuoja, sieja su asmeniniu gyvenimu, patirtimi, ieško atsakymų į iškilusius klausimus. Jėzaus Kristaus Krikštas (Mt 3, 13–17; Mk 1, 9–11; Lk 3, 21–22; Jn 1, 29–34). Jėzaus Kristaus Paskutinė Vakarienė su mokiniais (Mt 26, 17–29; Mk 14, 12–25; Lk 22, 7–23; Jn 13, 21–30; 1 Kor 11, 23–26).

30.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

30.2.1. Nuodėmė ir Įstatymas. Aiškinasi, kad yra tikėjimas ir žmogaus santykis su Dievu. Ieško pavyzdžių Šventajame Rašte. Įgimta nuodėmė. Padarytos nuodėmės (1 Jn 3, 4; Rom 7, 18–20; Jn 3, 5–6; Jok 4, 17; Rom 1, 32; 1 Tim 1, 13; 1 Tim 5, 22; 2 Jn 11; Pr 18, 20; Pr 4, 10; Iš 22, 21–24; Mal 3, 5; Am 1, 13; Kun 19, 2; Mt 5, 48; Konfirmantų knyga 54–56 p.). Įstatymas ir Evangelija (Rom 3, 20–28; Rom 7, 7; 1 Jn 2, 2; Ef 5, 2; Liuteronybė. Kas tai? 121–127 p.; Konfirmantų knyga 52–53.56–57 p.).

30.2.2. Dievo įsakymai. Aiškinasi, kodėl labai svarbu išlaikyti tikėjimo santykį su Dievu, pasitikėti Jo mokymo tiesomis ir Jo vedimu. Dievo duotų įsakymų vykdymas. Dievo įsakymų analizavimas, vykdymas (Mažojo Katekizmo I dalis). Tikėjimo išpažinimo reikšmė krikščioniui (Mažojo katekizmo II dalis).

30.3. Bažnyčia ir liturgija.

30.3.1. Išpažintis. Vertindami Bažnyčios svarbą, aptaria krikščioniškų vertybių esmę ir aktualumą šiandien. Išpažintis ir atleidimas (absoliucija) (Jok 5, 16; Mt 9, 1–8; Liuteronybė. Kas tai? 133–139 p.). Dangaus Raktų galia (Mt 16, 19; Mt 18, 18; Jn 20, 22–23; Mažojo Katekizmo V dalis; Konfirmantų knyga 115 – 119 p.).

30.3.2. Maldos reikšmė ir sakramentai. Aptaria giesmės svarbą liuteronų bažnyčioje, mokosi giesmių. Aktyviai dalyvaudami pamaldose, gilinasi į pamaldų liturgiją. Mokiniai aiškinasi kokie yra sakramentai liuteronų bažnyčioje ir kokia jų prasmė. Maldos svarba tikinčiojo gyvenime. „Tėve mūsų“ maldos dalys (Mažojo Katekizmo IV dalis). Šventojo Krikšto sakramentas (Mažojo Katekizmo IV dalis; Konfirmantų knyga 108 – 114 p.). Šventosios Vakarienės sakramentas (Mažojo Katekizmo VI dalis; Konfirmantų knyga 120 – 124 p.)

30.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

30.4.1. Konfirmacija. Aptaria, koks yra krikščionio pašaukimas ir kaip žmogus turėtų atsilipti į jį. Konfirmacija. Kas tai? Kodėl to reikia? (Konfirmantų knyga, 5 – 6 p.). Viskam yra

metas. Kiekvienas Bažnyčios metų laikas – pasakojimo apie Jėzų dalis (Liuteronybė. Kas tai? 214 – 215 p.). Artimo samprata ir buvimo drauge būdai (Lk 10, 29–37). Kas yra artimas – kodėl kiekvienas supranta ir apibūdina skirtingai? Buvimo drauge būdų ieškojimas ir išsakymas.

30.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

30.5.1. Krikščioniškosios konfesijos. Aiškinasi žmonių tarpusavio santykių artumą ar šaltumą. Aptaria savo jausmus kitam, pozityvius ir negatyvius jų aspektus. Martyno Liuterio Mažasis Katekizmas (Konfirmantų knyga, 7 – 8 p.). Martyno Mažvydo Katekizmo reikšmė bažnyčiai ir Lietuvai (Konfirmantų knyga, 8 p.). Krikščioniškosios konfesijos, jų svarba gyvenime; kaip jos susijusios su manimi, mano draugais. Mano ir kitų teigiamos savybės. Pozityvūs ir negatyvūs jausmai kitam, jų aspektai.

31. Mokymo(si) turinys. 8 klasė.

31.1. Švento Rašto pažinimas.

31.1.1. Šventasis Raštas – žmogaus žemėlapis. Gilinasi į Švento Rašto žodinės, rašytinės, dvasinės prasmės svarbumą bei reikšmingumą. Šventasis Raštas – kaip žemėlapis, rodantis mums Kelią – Jėzų Kristų (Jn 14, 6). Dievo žodis visada pasiekia savo tikslą (Iz 55, 10–11).

31.1.2. Dievo samprata. Analizuodami Šventojo Rašto tekstus, mokiniai mokosi juos susieti su asmeniniu gyvenimu, patirtimi, ieško atsakymų į iškilusius klausimus. Trivienis Dievas (Iz 44, 6; Įst 4, 35; Įst 6, 4–19; 1 Kor 8, 6; Pr 1, 26; Mt 3, 16–17; Mk 1, 10–11; Jn 1, 32–34; Konfirmantų knyga, 13 – 14 p.). Dievo savybės (Ps 40, 11; Ps 51, 3; Ps 54, 3; Ps 85, 7; Ps 59, 5; Ps 80, 4; Jn 3, 16; Ps 85, 2–8; Ps 86, 15; Rom 1, 16–17; 1 Jn 4, 8–10; Konfirmantų knyga 13 p.).

31.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

31.2.1. Žemiškasis ir dvasinis gyvenimas. Mokiniai analizuodami tikėjimą kaip žmogaus santykį su Dievu ieško pavyzdžių Šventajame Rašte. Žemiškasis ir dvasinis gyvenimas: panašumai, skirtumai; žemiškieji ir dvasiniai poreikiai bei pokyčiai; laikinumas, amžinumas, tiesos ir klaidos santykis. Visuotinė bažnyčia. Neregimoji, Regimoji Bažnyčia (Konfirmantų knyga, 86–90 p.).

31.2.2. Pasitikėjimas Dievu. Mokosi argumentuoti, kodėl labai svarbu išlaikyti tikėjimo santykį su Dievu, pasitikėti Jo mokymo tiesomis ir Jo vedimu. Pasitikėjimas Dievu ir Jo mokymo tiesos. Aptariama pasitikėjimo Dievu svarba, pasitikėjimas Dievo mokymo tiesomis, Dievo klausymas, Jo garbinimas, dėkojimas Jam. Mokiniai ugdomi suvokimą koks svarbus, unikalus, asmeniškasis tikinčiojo žmogaus santykis su Dievu .

31.3. Bažnyčia ir liturgija.

31.3.1. Dievo atsakas. Vertindami Bažnyčios svarbą, mokiniai analizuoja krikščioniškų vertybių esmę ir aktualumą šiandien, ieško tam tinkamų pavyzdžių.

31.3.2. Dievas atsako į maldą tinkamu laiku ir savitu būdu. Mokiniai analizuoja kokia turėtų būti malda, ko turi prašyti, į ką kreiptis, kur ir kada melstis. Giesmė – kaip Dievo žodžio perdavimo priemonė. Liturginio laiko, dėkojimo, Krikšto, kt. giesmės. (Giesmynas „Krikščioniškos giesmės“). Bažnytinių metų laikotarpiai ir spalvos (Liuteronybė. Kas tai? 216 – 217 p.).

31.3.3. Liuteronybė. Kas tai? Aiškindami giesmės svarbą liuteronų bažnyčioje, mokosi giesmių. Plėtodami gilesnį pamaldų liturgijos supratimą aktyviai dalyvauja jose. Mokiniai gilina suvokimą apie sakramentus liuteronų bažnyčioje, dalijasi savo patirtimi. Jėzaus Kristaus Bažnyčia (2 Tim 1, 8–11; Ef 1, 15–23; Ef 4, 1–16; Kol 1, 15–20; 1 Kor 6, 11; Gal 3, 26–29; 1 Pt 2, 9–10; Hbr 10, 25; Ef 2, 19–22).

31.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

31.4.1. Krikščionio pašaukimas. Meilė. Gilinasi, koks yra krikščionio pašaukimas. Analizuoja, kaip pats galėtų atsiliiepti į pašaukimą. Kaip laikas keičia žmogaus gyvenimą? (Kas pastovu, laikina, amžina, keičiasi, nesikeičia.). Artimo meilė. Meilės vertė, idealo svarba, už ką vertinamas kitas. Kas yra meilė? Kuo meilė skiriasi nuo simpatijos, susižavėjimo? Mano ir kitų teigiamos ir neigiamos savybės, jų įtaka tarpusavio bendravimui. Mano teigiamų ir neigiamų jausmų ir savybių kitam aspektai.

31.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

31.5.1. Žmogaus unikalumas. Bendrystė. Mokiniai, aptardami žmogų kaip unikalų Dievo kūrinį, diskutuoja apie žmonių tarpusavio santykius, aptaria lygiavertį bendravimą. Svarsto atvirumo

ir kritiškumo santykius su savimi ir kitais žmonėmis. Ieško gailestingumo pavyzdžių Šventajame Rašte. Žmonių tarpusavio santykiai: santykių artumas, nutolimas vienu nuo kitų. Kodėl turiu būti su savo artimu tiek džiaugsme, tiek nelaimėje, varge. Mokiniai ugdomi suvokimą, kad Dievas nepalieka nė vieno žmogaus, todėl ir žmogaus pašaukimas – būti drauge su savo artimu visuose gyvenimo įvykiuose. Kiekvieno žmogaus, kaip asmenybės, unikalumas. Mokiniai aptaria įvairius bendravimo klausimus, bendravimo su kitu žmogumi ypatumus, fizinius pokyčius, jausmus.

32. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė.

32.1. Šventojo Rašto pažinimas.

32.1.1. Šventasis Raštas – gyvenimo ir mokymo pagrindas. Mokiniai gilina sielą į Šventojo Rašto svarbą tiek Bažnyčios, tiek žmogaus asmeniniame gyvenime. Analizuoja Šventojo Rašto reikšmę kalbai, istorijai, kultūrai. Dievo žodis labai svarbus ir reikšmingas (2 Tim 3, 16–17).

32.1.2. Naujojo Testamento istoriškumas. Skaito Šventojo Rašto tekstus, juos analizuoja, interpretuoja, atpažįsta jų aktualumą, sieja su savo gyvenimu, kelia klausimus, ieško atsakymų. Naujasis Testamentas kaip istorinis šaltinis (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 16 – 22 p.). Viskas, kas egzistuoja yra sukurta Dievo. Mokiniai ugdomi suvokimą ir gilina tikėjimą, kad Dievas sukūrė pasaulį Dievo Žodžiu.

32.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

32.2.1. Sąžinė ir nuodėmė. Analizuodami nuodėmės pasekmes, mokiniai aptaria, kaip reikia siekti išlaikyti santykį su Dievu. Dievo Įstatymas padeda pažinti nuodėmę (Rom 7, 12; Rom 7, 7–8; Rom 3, 1–20; Lk 16, 17; 1 Jn 3, 4; Jn 1, 17; Jok 2, 8–11). Iš kur žinau, kada elgiuosi gerai, o kada blogai? Mokiniai analizuoja kas padeda analizuoti savo elgesį, ketinimus: Šv. Raštas, sąžinė, vidinis balsas, Dievo balsas. Politinės, socialinės ir religinės sąlygos Palestinoje Jėzaus Kristaus gimimo laiku (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 8 – 13 p.).

32.2.2. Jėzaus jaunystė ir ankstyvoji tarnystė. Aptaria dvasinius dalykus, gilina suvokimą apie žemiškosios egzistencijos laikinumą. Kaip Dievas veikia tikinčių žmonių gyvenimą? Aptariama Zacharijas, Elzbieta, Zacharijo giesmė (Lk 1, 5–25; Lk 1, 67–79). Jėzaus Kristaus jaunystė (Lk 2, 39–52; William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 29 – 31 p.). Jėzaus Kristaus ankstyvoji tarnystė (Jn 1, 29–4, 54; William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 32 – 38 p.).

32.3. Bažnyčia ir liturgija.

32.3.1. Didžiosios Jėzaus Kristaus veiklos. Visuotinė ir asmeninė malda. Priimdami tai, kad yra evangelikai liuteronai, aptaria, kodėl bažnyčia ar šventovė yra svarbi visų konfesijų ar religijų tikintiesiems. Didžiosios Jėzaus Kristaus veiklos pradžia Galilėjoje (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 39 – 42 p.). Kalno pamokslas (Mt 5–7; Lk 6, 20–49; William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 42 – 43 p.). Malda namuose: ryto, vakaro malda, malda prie stalo, asmeninė, šeimos, visuotinė malda.

32.3.2. Sakramentai žmogaus gyvenime. Pagarbiai vertindami liturgiją, mokosi aktyviai joje dalyvauti. Aptaria sakramentų reikšmę tikinčio žmogaus gyvenime. Bažnytinių švenčių reikšmę krikščionio gyvenime. Mokiniai analizuoja kokia yra kiekvienos šventės esmė ir jų svarba krikščioniui. Pamaldos – Išganymo istorija. Mokiniai gilina suvokimą kas vyksta pamaldų metu, kokia yra jų struktūra, kodėl svarbus tarnavimas, šlovinimas ir kt. (Liuteronybė. Kas tai? 192 – 195 p.). Liuteronų pamaldų tvarka – Žodžio liturgija (Liuteronybė. Kas tai? 199 – 202 p.).

32.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

32.4.1. Bažnyčios gimimas – Sekminės. Mokiniai aptaria savo gyvenimo prasmę dabartyje ir ateityje, dalinasi savo patirtimi ką reiškia būti Bažnyčios nariu. Sekminės - bažnyčios įkūrimas (Apd 2, 1–47; William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 59 – 63 p.). Pirmosios misijos. Mokiniai nagrinėja pimašias Pilypo, Petro misijas, Sauliaus atsivertimą. (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 64 – 67 p.). Dievo buvimo simboliai. Ką matome bažnyčioje: sakykla, altorius, presbiterija ir kt. (Liuteronybė. Kas tai? 207–208 p.).

32.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

32.5.1. Tarpreliginis dialogas. Nagrinėja tarpreliginį dialogą, jo reikšmę. Dėl ko kyla religiniai nesutarimai ir kas yra tarpreliginis dialogas? Kur galėtų sutarti skirtingų tikėjimo žmonių? Apibūdina savo, bendruomenės veiklą, išskylančias problemas, ieško sprendimo būdų.

32.5.2. Remiantis krikščioniškos moralės principais diskutuoja gyvybės klausimais. Pagarba savo bei kitų gyvybei, rūpinimasis kūno ir dvasios sveikata. Evangelikų Liuteronų Bažnyčios teologijos pagrindiniai principai. „Solas“ (Sola Scriptura, Solia Gratia, Sola Fide, Solus Cristus). (Liuteronybė. Kas tai? 14 – 15 p.).

32.5.3. Nuteisinimas per malonę. Mokosi drauge spręsti, kaip reikia gyventi, elgtis, kad jaustųsi laimingi. Mokiniai nagrinėjas kas yra Atpirkimas, malonė per tikėjimą Kristumi, krikščioniškas gyvenimas ir išpažinimo esmė. (Liuteronybė. Kas tai? 37–38 p.). Tvirtas tikėjimas – yra krikščioniškos vilties pamatas. Mokiniai nagrinėja kaip tikėjimas informuoja sąžinę. Diskutuoja laisvo pasirinkimo klausimais. (Liuteronybė. Kas tai? 57 – 60 p.). Tikėjimo išpažinimas: kas yra liuteronas? ką reiškia būti liuteronu? (Liuteronybė – kas tai? 172 – 175 p.).

33. Mokymo(si) turinys. 10 ir II gimnazijos klasė.

33.1. Šventojo Rašto pažinimas.

33.1.1. Šventasis Raštas – amžinojo gyvenimo žodžiai. Remdamiesi įvairiais šaltiniais mokiniai diskutuoja apie Šventojo Rašto svarbą tiek Bažnyčios, tiek žmogaus gyvenime. Mokosi argumentuotai paaiškinti Šventojo Rašto reikšmę kalbai, istorijai, kultūrai. Viešpaties žodis yra mūsų tikėjimo, gyvenimo pamatas ir išlieka amžinai (Jn 20, 30–31).

33.1.2. Šventasis Raštas ir mokslas. Pasitelkdamas savo žiniomis iš istorijos, gamtos mokslų analizuoja Šventojo Rašto tekstus, mokosi juos interpretuoti, atpažinti jų aktualumą, susieti su savo gyvenimu. Mokiniai nagrinėja Juozapo Flavijaus, Apaštališkųjų Tėvų raštus ir pagonių rašytojus bei gretinia istorinius faktus su Naujojo Testamento faktais (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 22 – 24 p.). Dievo sukurtas pasaulis ir kitos pasaulio sukūrimo teorijos. Mokiniai palygina Šventajame Rašte aprašomą pasaulio sukūrimą su mokslinėmis pasaulio atsiradimo teorijomis.

33.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

33.2.1. Malonė ir jos priemonės. Analizuodamas Šventojo Rašto tekstus, diskutuoja kaip reikia siekti išlaikyti žmogaus santykį su Dievu ne tik džiaugsmo, bet ir įvairių negandų, ligų, išbandymų dienomis. Atranda tikėjimo pavyzdžių kasdienybėje. Ar vadovaujantis Dievo Įstatymu galiu atskirti, kas yra gera, o kas yra bloga? (Rom 3, 1–20; Iš 20, 1–17; Gal 6, 1–10; Rom 13, 7–9; Rom 13, 8–10; Mch 6, 8; Mk 12, 29–33; Mt 7, 12; Gal 5, 22–25; Jn 13, 34–35). Jėzaus Misija žemėje: Dievo karalystės skelbimas, Išganymas, Atpirkimas, Prisikėlimas, Amžinasis gyvenimas. Malonė – liuteronams būdingas mokymas. Malonės priemonės (Liuteronybė. Kas tai? 272 p., Konfirmantų knyga 134 p., William Arndt „Krikščioniško tikėjimo pagrindai“ 55–59 p.).

33.2.2. Jėzaus tarnystė. Aš ir Jėzus. Analizuodami dvasinius dalykus, mokiniai samprotauja apie žemiškosios egzistencijos laikinumą. Ką gali padaryti tik Jėzus Kristus? Mokiniai gilina suvokimą apie Jėzaus dieviškumą, nuodėmių atleidimą, išgelbėjimą, Prisikėlimą. Jėzus gydo. Mokiniai nagrinėja pasakojimus apie Jėzaus išgydymus: dešimt raupsuotojų, Jericho neregiai, išgydymai Kafarnaume ir kt. Vėlyvoji Jėzaus Kristaus tarnystė (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 47–57 p.).

33.3. Bažnyčia ir liturgija.

33.3.1. Jėzaus stebuklai. Priimdami tai, kad yra evangelikai liuteronai, diskutuoja, kodėl bažnyčia ar šventovė yra svarbi visų konfesijų ar religijų tikintiesiems. Nagrinėja šaltinius apie Jėzaus padarytus stebuklus (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 44–45 p.). Jėzaus pasitraukimai iš Galilėjos (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 45–46 p.).

33.3.2. Sakramentai ir apeigos. Ką tai reiškia? Pagarbiai vertindami liturgiją, aktyviai joje dalyvauja. Plėtoja suvokimą apie sakramentų svarbą tikinčio žmogaus gyvenime, apibūdina jų prasmę. Mokiniai aiškinasi koks yra tinkamas Bažnytinių švenčių praktikavimas, sąmoningas dalyvavimas, paaiškinamos šventimo priežastys. (Liuteronybė. Kas tai? 195 – 196 p.). Liuteronų pamaldų tvarka – Šventosios Vakarienes liturgija. (Liuteronybė. Kas tai? 202 – 204 p.).

33.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

33.4.1. Krikščionių persekiojimai. Diskutuoja apie savo gyvenimo prasmę dabartyje ir ateityje. Nagrinėja krikščionių persekiojimus įvairiais laikotarpiais. Pirmųjų krikščionių persekiojimai. Šių laikų krikščionių persekiojimai (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 63–

64 p.). Bažnyčia iki pirmojo amžiaus pabaigos. Misijos, persekiojimai (William Arndt „Naujojo Testamento istorija“ 68 – 78 p.). Ne kas kita, o tikėjimas (Liuteronybė. Kas tai? 209–211 p.).

33.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

33.5.1. Ekumenizmas. Remdamasis įvairiais šaltiniais diskutuoja ekumenizmo, tarpreliginio (tarpkonfesinio) dialogo temomis. (Liuteronybė. Kas tai? 101–103 p.). Apibūdina savo, bendruomenės veiklą, keliamas ar iškilusias problemas, ieško sprendimo būdų. Mokosi drauge spręsti, kaip reikia gyventi, elgtis, kad jaustųsi laimingi. Aš esu atsakingas už Dievo Kūriniją. Mokiniai nagrinėja kokia yra žmogaus atsakomybė už žmogų, gamtą, gyvūnus, pasaulį. Liuteroniškas dvasingumas. (Liuteronybė. Kas tai? 81–84 p.). Susitaikymas su Dievu (Jn 3, 16; 2 Kor 5, 19; Liuteronybė. Kas tai? 39 – 44 p.). Tikėjimo pavyzdžiai. Mokiniai nagrinėja šventųjų pavyzdžius. (Liuteronybė. Kas tai? 86 – 88 p.).

34. Mokymo(si) turinys. III gimnazijos klasė.

34.1. Šventojo Rašto pažinimas.

34.1.1. Dievo buvimas pagal Šventąjį Raštą. Mokosi pagrįsti Dievo žodžio autoritetą tikinčiam žmogui. Šventasis Raštas teologiniu, istoriniu, literatūriniu, kultūriniu požiūriu. Mokiniai Analizuoja Trivienio Dievo apsireiškimą ir Trejybės asmenų santykį. Evangelijos pagal Matą, Morkų, Luką, Joną – panašumai ir skirtumai.

34.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

34.2.1. Malda – tikėjimas ar įsitikinimas? Mokosi pagrįsti maldos reikšmę tikinčiam žmogui. Mokiniai dalinasi patirtimi, kaip santykio su Dievu išlaikymas padeda žmogui nepalūžti, bet išlikti tvirtam ir stipriam.

34.2.2. Tikėjimas ir geri darbai. Remdamasis Šventuoju Raštu diskutuoja, kodėl ir kaip žmogus atsakingas prieš Dievą. Tikintis žmogus ir geri darbai. Mokiniai remiantis remiantis Šventuoju Raštu nagrinėja koks yra Šv. Mergelės Marijos vaidmuo. Šv. Mergelės Marijos vieta ir svarba evangelikų liuteronų bažnyčioje ir kitose krikščioniškose konfesijose.

34.3. Bažnyčia ir liturgija.

34.3.1. Krikščioniškos bažnyčios. Kelia klausimus apie krikščioniškų konfesijų svarbą tikintiesiems. Diskutuoja bažnytinio gyvenimo unikalumo, svarbumo, reikalingumo klausimais. Ugdomi pagarbą kitoms krikščioniškoms konfesijoms. Praktikuoja ir pristato, kaip krikščioniškų vertybių laikosi gyvenime. Stengiasi aktyviai dalyvauti bažnyčios gyvenime, veikloje. Skatinamas įsipareigoti būti aktyviu Bažnyčios nariu. Nusako, kaip galėtų prisidėti prie aktyvaus dalyvavimo liturgijoje ir kodėl žmogui tai labai reikalinga. Koks mano vaidmuo Bažnyčioje, kuri yra tikinčiųjų bendrija? Bažnyčios tvarka ir nuostatai – kaip mes prie to prisidedame? Kas skiria evangelikų liuteronų konfesiją nuo kitų krikščioniškų konfesijų? Kas vienija evangelikų liuteronų konfesiją su kitomis krikščioniškomis konfesijomis?

34.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

34.4.1. Krikščioniškos vertybės ir Rytų religijos. Mokiniai ieško krikščioniško dvasingumo stiprinimo būdų, padedančių atsilaikyti prieš gundymus. Remdamiesi Šventojo Rašto ištraukomis analizuoja nuodėmės prigimtį, aiškinasi jos įveikimo būdus. Aiškinasi krikščioniškų vertybių esmę ir jų reikalingumą bei aktualumą šiuolaikiniame pasaulyje, kuriame apstu pagundų. Šventųjų Sakramentų kaip Dievo veikimo ir pagalbos žmogui veikimas. Susipažindamas su Rytų religijomis mokosi išskirti krikščioniškų vertybių ir krikščioniško gyvenimo svarbą žmogaus gyvenime. Kuo mums artimas Kristus? Ar žmogus visada šalia Dievo? Kaip būti tvirtam ir atsilaikyti prieš žemiškąsias pagundas? Ką žmogaus išganymo požiūriu reiškia Šventasis Krikštas ir Šventoji Vakarienė? Kaip jiems pasiruošti? Kaip žmogus priima mirties neišvengiamybę?

34.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

34.5.1. Tikėjimas šiuolaikinėje visuomenėje. Mokosi, kaip pradėti dialogą ir pagarbiai diskutuoti su kitų tikėjimų žmonėmis, sprendžiant socialinių santykių problemas. Mokiniai ieško idėjų kaip dalintis ištekliais su stokojančiais, sergančiais ir kt. Svarsto savanorystės svarbą. Aiškinasi žmogaus santykio su Dievu ir kitu žmogumi, požiūriu į save svarbumo ir reikalingumo aspektus žmogaus gyvenimo kasdienybei šiuolaikinėje visuomenėje. Ar mes paisome socialinių skirtumų?

Kaip mes leidžiame laiką? Virtualus pasaulis – negi tai mūsų bendravimo ateitis? Kartų nesutarimai – ar tai yra problema? Kaip išlikti žmogiškam šiuolaikiniame pasaulyje?

35. Mokymosi turinys. IV gimnazijos klasė.

35.1. Šventojo Rašto pažinimas.

35.1.1. Šventraštis ir kitos religijos. Mokosi pagrįsti Šventojo Rašto dvasinę prasmę tikinčiam žmogui. Mokosi diskutuoti ir argumentuotai pagrįsti Šventojo Rašto tekstų reikšmę įvairiems žmogaus gyvenimo įvykiams: krikštui, vestuvėms, laidotuvėms ir kt. Lygina Šventraštį turinčių religijų panašumus ir skirtumus (judaizmo, islamo ir krikščionybės).

35.1.2. Šventoji Trejybė. Mokiniai gilinaisi į Trivienio Dievo doktriną ir analizuoja Trejybės asmenų santykį. Apaštalų darbų, Pauliaus laiškų vieta ir svarba Biblijoje ir krikščionybėje. Šventoji Trejybė pagal Šventąjį Raštą. Šventoji Trejybė evangelikų liuteronų bažnyčioje ir kitose krikščioniškose konfesijose.

35.2. Tikėjimo turinio pažinimas.

35.2.1. Šventųjų bendravimas. Mokiniai analizuoja šventųjų gyvenimus. Šventųjų bendravimas – kas tai? Šventųjų bendravimas evangelikų liuteronų bažnyčioje, kitose krikščioniškose konfesijose. Ar gali tikėjimas paskatinti gerus darbus?

35.3. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys.

35.3.1. Bažnyčia ir modernumas. Mokosi diskutuoti apie Bažnyčią pasaulyje, argumentuoti savo teiginius. Ar reikia Bažnyčia modernėti? Ar gali muzika veikti žmogaus dvasią? Liuteroniška himnologija – ar ji išskirtinė tarp kitų krikščioniškų konfesijų? Ar mes tikrai gyvename pagal Martyno Liuterio teologiją? Kaip Bažnyčia lemia žmogaus pilietiškumą? Kaip atsilaikyti prieš religijos kritikus?

35.4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas.

35.4.1. Paskutinis teismas. Pašaukimas. Plėtodami ir gilindamiesi į krikščionio pašaukimą mokiniai aptaria pomirtinį gyvenimą. Kaip ruošiamės Paskutiniam teismui? Kas yra žmogaus išganymas? Kunigystė – tai darbas ar sielos kvietimas ir pašaukimas? Kuo krikščionį patraukia Rytų religijos?

35.5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis.

35.5.1. Diakonija. Aptaria diakonijos tarnystę. Diskutuoja apie tarnystės reikšmę, dalijasi savanorystės patirtimi. Kelia ir ieško atsakymų į klausimus kaip ir kodėl Bažnyčia turi padėti kitiems žmonėms. Kas yra diakonija? Kas sakoma Biblijoje apie diakoniją? Dievo įsakymas „Nežudyk“, savižudybė ir eutanazija. Karai – negi jie vyksta su Dievo žinia? Ko žmogus siekia kurdamas savo gerovę? Kuo prisidėjo prie tautinės savimonės kūrimosi M. Mažvydas, K. Donelaitis, J. Bretkūnas, L. Rėza, F. Kuršaitis ir kt.? Kuo ypatingi lietuvių raštijos pradininkai S. Rapolionis, A. Kulvietis, J. Zablockis ir kt.?

VI SKYRIUS MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS

36. Dorinio ugdymo (etikos ir tikybos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, kurie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys Programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentriui.

37. Mokinių vertinimas turi būti suvokiamas kaip pagalba mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti ir bręsti. Vertinimas yra nuolatinis mokinio mokymosi patirties – pasiekimų, daromos pažangos – stebėjimo, kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Remiantis vertinimo rezultatais numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrą, nuomonių įvairovę, tai neturi būti sudedamoji vertinimo dalis.

38. Pateikiami keturių lygių pasiekimų aprašai: 1 – slenkstinis, 2 – patenkinamas, 3 – pagrindinis, 4 – aukštesnysis. Jie skatins mokinius siekti aukštesnių pasiekimų, padės į(si)vertinti jų mokymosi pasiekimus ir daromą pažangą, ypač baigus tam tikrą etapą, pamokų ciklą ir pan. Pamokoje ar kitoje kasdieninėje ugdymo veikloje mokinių pasiekimai vertinami stebint, kaip atliktos užduotys ar kitos ugdomosios veiklos rezultatai atitinka nustatytus kriterijus.

39. Aprašant pasiekimų lygių požymius naudojamos šios mokinių gebėjimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

39.1. savarankiškumo:

39.1.1. padedamas – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, kai procesą moderuoja ir jame dalyvauja mokytojas;

39.1.2. naudodamasis netiesiogine pagalba – atlieka užduotį vadovaudamasis specialiai parengtais modeliais, pagal pateiktą pavyzdį ir pan.;

39.1.3. konsultuodamasis – įvardija pasitaikančias kliūtis ir jas įveikia, tikslingai klausdamas ar prašydamas konkretaus patarimo;

39.1.4. savarankiškai – užduotis atlieka iki galo, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti;

39.2. sudėtingumo:

39.2.1. mokinys temos analizę pradeda nuo išorinių dalykų stebėjimo, konkretaus objekto, jo požymių apibrėžimo, atlieka užduotis vadovaudamasis parengtais konstruktais;

39.2.2. mokinys temos analizėje naudoja savirefleksiją ir savimonės turinį išreiškia jį įkomponuodamas į temos kontekstą bei kasdienybės įvykius, kritiškai vertina, pagal pateiktą grafinį modelį;

39.2.3. mokinys temos analizėje savirefleksiją ir jos išraišką perkelia į įvairius kontekstus, kritiškai vertina, išauga abstrakcijos lygmuo;

39.3. konteksto:

39.3.1. mokinys analizuoja pakankamai siaurą teminį kontekstą;

39.3.2. mokinys plečia kontekstą į kitas sritis, įtraukia savęs refleksiją šiame kontekste, naudoja kitas pažinimo sritis;

39.3.3. mokinys išplečia kontekstą į kitas sritis (literatūra, kinas, istorija, psichologija, kasdienybės įvykiai ir pan.), išauga abstrakcijos lygmuo (aukštesnysis lygis).

40. Pradinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose mokinių pasiekimai aprašomi trumpais komentarais, aprašais. Pažymiai (balai) arba jų pakaitalai – ženklai, simboliai – nevertinami. Vertinimo būdai ir metodai turi atitikti vaiko raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kt. ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymosi turinį.

41. Pagrindinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais (jeigu šiuo būdu yra fiksuojama mokinio daroma pažanga): slenkstinis lygis (1) – 4, patenkinamas lygis (2) – 5–6, pagrindinis lygis (3) – 7–8, aukštesnysis lygis (4) – 9–10.

42. Vidurinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais (jeigu šiuo būdu yra fiksuojama mokinio daroma pažanga): slenkstinis lygis (1) – 4, patenkinamas lygis (2) – 5–6, pagrindinis lygis (3) – 7–8, aukštesnysis lygis (4) – 9–10. III ar (ir) IV gimnazijos klasėse mokiniai gali pasirinkti rengti brandos darbą.

VII SKYRIUS
MOKINIŲ PASIEKIMŲ LYGIŲ POŽYMAI PAGAL PASIEKIMŲ SRITIS

43. Pasiekimų lygių požymių lentelėse pateikiami keturių lygių pasiekimų aprašai: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Raidės ir skaičių junginiu (pavyzdžiui, A1.3.) – žymima pasiekimų sritis (A), pirmas skaičius nurodo pasiekimą (1), o antras skaičius (3) – pasiekimų lygį.

44. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Įvardija, jog Šventasis Raštas yra Dievo žodis, todėl tai yra išskirtinė knyga (A1.1).	Nurodo, kad Šventasis Raštas yra šventa knyga ir jos Autorius yra Dievas (A1.2).	Paaškina, kaip Dievas perduoda savo Žodį žmonėms bei kaip Šventasis Raštas buvo užrašytas (A1.3).	Papasakoja, kuo Šventasis Raštas išsiskiria iš kitų knygų. Išreiškia norą visuomet klausytis Dievo žodžio (A1.4).
Dėmesingai klauso Šventojo Rašto teksto, nusako ištraukos momentus (A2.1).	Išvardija pagrindinius skaityto Šventojo Rašto teksto veikėjus (A2.2).	Nurodo pamokančius Šventojo Rašto tekstų aspektus (A2.3).	Kūrybiškai pristato klasės draugams perskaitytas Šventojo Rašto ištraukas (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Pasako, jog Dievas sukūrė pasaulį ir žmogų (B1.1).	Skiria Dievo ir žmogaus kūrinis (B1.2).	Apibūdina, jog Dievas yra visa ko Kūrėjas, bei paaškina, kodėl suteikė žmogui gyvybę (B1.3).	Vaizdžiai perteikia draugams Šventojo Rašto istorijas apie pasaulio ir žmogaus sukūrimą (B1.4).
Papasakoja, dėl ko Dievas nori, kad žmogus pasitikėtų Juo (B2.1).	Paaškina, dėl ko visi esame svarbūs Dievui ir vieni kitiems (B2.2).	Pasako, jog Dievas sukūrė visus žmones su gabumais, talentais, ir paaškina, dėl ko esame vieni kitiems reikalingi (B2.3).	Išvardija savo bei kitų teigiamas savybes, paaškina tinkamo bendravimo svarbą. Apibūdina doro gyvenimo aspektus ir pasitikėjimo Dievu, vienas kitu svarbą (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			
Papasakoja, kuo bažnyčia skiriasi nuo kitų pastatų (C1.1).	Apibūdina išorinius bažnyčios požymius (C1.2).	Nurodo bažnyčios svarbą tikinčiojo gyvenime (C1.3).	Sugeba paaškinti, kodėl reikia aktyviai dalyvauti Bažnyčios gyvenime (C1.4).
Nurodo, jog bažnyčioje reikia elgtis tinkamai (C2.1).	Nurodo tinkamo elgesio bažnyčioje svarbą ir pasako, jog turi jausti	Apibūdina, kas yra pamaldos ir tikinčiojo elgesį pamaldų metu (C2.3).	Artimųjų padedamas tinkamai elgiasi bažnyčioje ir pateikia pavyzdžių, kaip

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
	pagarbą bažnyčios bendruomenei (C2.2).		tikintysis aktyviai dalyvauja pamaldose (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Pasako, kas yra geras ir kas blogas elgesys (D1.1).	Paaishkina, kodėl žmogus turi būti atsakingas ir elgtis tinkamai (D1.2).	Nurodo blogo elgesio pasekmes ir gero atsakingo elgesio poveikį tikinčio gyvenimui (D1.3).	Mokytojo padedamas analizuoja Šventojo Rašto ištraukas ir pateikia pavyzdžių (D1.4).
5. Morale ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas paaiškina, kas yra draugystė su kitu žmogumi (E1.1).	Paaishkina, kaip susidraugauti su Dievu (E1.2).	Išvardija Jėzaus gerus darbus ir pasako, ko gali iš Jėzaus pasimokyti (E1.3).	Siūlo idėjas, kaip išlaikyti ryšį su Dievu, šeimos nariais, draugais (E1.4).

45. Pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Pasako, jog Šventąjį Raštą parašė Dievo įkvėpti žmonės (A1.1).	Supranta ir paaiškina, kaip Dievo žodis buvo perduodamas iki užrašymo (A1.2).	Išvardija Šventojo Rašto užrašymo būdus, jų panašumus, skirtumus (A1.3).	Apibūdina pagrindinius Šv. Rašto perdavimo etapus bei paaiškina, kaip išliko iki mūsų dienų (A1.4).
Perskaito pateiktą tekstą, pasako, jog Šventasis Raštas skaitomas pagal tam tikrą nuorodą (knyga, skyrius, eilutė) (A2.1).	Pagal pateiktas nuorodas suranda tekstus Šventajame Rašte, tekstus analizuoja (A2.2).	Palygina Šventojo Rašto tekstus su vaizduojamais Šventojo Rašto vaizdais (A2.3).	Apibūdina Šventojo Rašto tekstų ir įvykių reikšmę šiandienio mūsų gyvenimo kontekste (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Padedamas pasako, kad Jėzus yra ne tik Žmogus, bet ir Dievas (B1.1).	Paaishkina, jog žmonės sieja panašumai, bet kartu jie yra ir skirtingi (B1.2).	Nusako, kokie svarbūs ir reikalingi yra ryšiai tarp žmonių (B1.3).	Nusako tikėjimo svarbą žmogaus gyvenime ir nurodo priežastis, kodėl žmonės tiki Dievu (B1.4).
Padedamas pasako, jog Jėzus Dievo Sūnus, kuris atėjo į šį pasaulį (B2.1).	Nusako, kuo Jėzus panašus ir kuo skiriasi nuo kitų žmonių (B2.2).	Paaishkina, kaip žmogus gali tapti Dievo draugu ir dėl ko tai labai svarbu (B2.3).	Analizuoja ir pateikia pavyzdžių, koks turi būti tarpusavio elgesys (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Nusako, kuo Bažnyčia skiriasi nuo kitų pastatų (C1.1).	Nurodo, jog Bažnyčia yra tikinčiųjų bendruomenė (C1.2).	Nurodo, jog pagal Dievo įsakymą sekmadienį turime būti Bažnyčioje ir dalyvauti pamaldose (C1.3).	Pamato ir nusako galimybes, kaip galėtų dalyvauti Bažnyčios gyvenime (C1.4).
Padedamas nurodo, kokias žino bažnytines šventes. Pabando jas paaiškinti (C2.1).	Atpažįsta bažnytines šventes ir jas apibūdina (C2.2).	Išvardija bažnytinių ir kitų švenčių skirtumus (C2.3).	Apibūdina bažnytines šventes kaip liturginių metų laikotarpio dalis (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Remdamasis pateiktais pavyzdžiais nusako Dievo buvimą šalia kiekvieno žmogaus (D1.1).	Aiškinasi, kokiam gyvenimui Dievas kviečia žmogų (D1.2).	Atpažįsta ir išvardija žmogaus gyvenimo su Dievu pranašumus (D1.3).	Įvertina Jėzaus palyginimų svarbą ir nusako Jėzaus palyginimų reikšmę savo gyvenime (D1.4).
5. Morale ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas nurodo, koks yra tinkamas ir atsakingas elgesys (E1.1).	Apibūdina, kaip tinkamai ir atsakingai elgdamasis gali išmokti rinktis, kas gera, ir vengti bloga (E1.2).	Nurodo, kas ir kaip galėtų padėti išmokti susikonzentruoti įvairiose situacijose (E1.3).	Įvertindami ir brangindami tarpusavio santykius, analizuoja, kaip mokyti spręsti bendravimo problemas (E1.4).

46. Pasiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Žino, jog Šventojo Rašto pagrindinės dalys – Senasis Testamentas (ST) ir Naujasis Testamentas (NT) (A1.1).	Pasako, kiek knygų sudaro Senąjį Testamentą, kiek knygų sudaro Naująjį Testamentą (A1.2).	Atpažįsta Šventojo Rašto tekstų struktūrą, žanrus (A1.3).	Pristato Šventojo Rašto mokymo (apie Dievo valią, nurodymus žmonėms, išganymo planą, Jėzų Kristų) sąsajas su žmogaus gyvenimu (A1.4).
Nusako, kaip reikia ieškoti teksto Šventajame Rašte, ir stengiasi surasti nurodytą tekstą (A2.1).	Pagal nuorodą suranda Šventajame Rašte tekstą, jį analizuoja (A2.2).	Perteikia Šventojo Rašto tekstų siužetus, dalyvius, jų bruožus (A2.3).	Analizuodami pateiktus Šventojo Rašo tekstus lygina su gyvenimu (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Savais žodžiais nusako, kas yra tikėjimas ir pasitikėjimas (B1.1).	Apibūdina, kas yra tikėjimas kitu žmogumi ir kas yra tikėjimas į Dievą (B1.2).	Analizuodamas Šventojo Rašto tekstus svarsto, kodėl žmonės tiki į Dievą (B1.3).	Nurodo tikėjimo reikšmę žmogaus asmeniniam gyvenimui ir gali pateikti pavyzdžių (B1.4).

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Savais žodžiais pasako, kaip supranta, kas yra blogis ir kas yra gėris (B2.1).	Nurodo, iš kur kyla gėris (B2.2).	Argumentuoja, jog Dievas iš žmogaus laukia gėrio (B2.3).	Analizuodami pateiktus Šventojo Rašto tekstus pateikia, kaip reikia atsispirti neigiamiems dalykams (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			
Padedamas pasako, kuo sekmadienis yra kitokia diena nei kitos savaitės dienos (C1.1).	Apibūdina sekmadienių reikšmę žmogaus gyvenime (C1.2).	Pasako, dėl ko labai svarbu sekmadieniais būti bažnyčioje (C1.3).	Argumentuotai išvardija priežastis, dėl ko reikia aktyviai dalyvauti Bažnyčios gyvenime (C1.4).
Padedamas atpažįsta liturginius veiksmus (C2.1).	Apibūdina, kas vyksta liturgijos metu (C2.2).	Išvardija liturgijos momentus ir šventes (C2.3).	Pateikia elgesio pamaldų metu taisykles (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Pateiktuose tekstuose atpažįsta pamokančias istorijas (D1.1).	Šventajame Rašte randa pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina (D1.2).	Iš pavyzdžių aiškinasi, analizuoja, koks turi būti krikščioniškas gyvenimas (D1.3).	Aiškinai, kas trukdo gyventi krikščioniškai, ir pateikia pavyzdžių, kaip pašalinti trikdžius (D1.4).
5. Morale ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas atpažįsta veiksmų ir pasekmių ryšį (E1.1).	Apibūdina pagalbos svarbą ir reikalingumą įvairiais gyvenimo momentais (E1.2).	Analizuoja žmogaus klaidų pasekmes. Pateikia pavyzdžių (E1.3).	Paaškina, kodėl yra svarbu susilaikyti nuo negražių žodžių, netinkamų poelgių, ką ir kaip reikėtų daryti netinkamai pasielgus (E1.4).

47. Pasiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Padedamas paaiškina, jog Šventasis Raštas yra labai unikali ir reikalinga knyga (A1.1).	Paaškina, kuo Šventasis Raštas yra svarbus ir reikšmingas (A1.2).	Nurodo Šventojo Rašto svarbumą ir reikšmingumą, jo žodinę ir rašytinę prasmes (A1.3).	Nurodo Šventojo Rašto dvasinės prasmės svarbumą ir reikalingumą, iliustruoja pavyzdžiais (A1.4).
Padedamas paaiškina, dėl ko labai svarbus Šventojo Rašto skaitymas (A2.1).	Analizuoja skaitomus Šventojo Rašto tekstus. Stengiasi juos papasakoti (A2.2).	Nusako, kaip Šventojo Rašto tekstai siejasi su asmeniniu gyvenimu ir patirtimi (A2.3).	Pasitelkdamas Šventojo Rašto tekstus ieško atsakymų į iškilius klausimus (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas paaiškina tinkamų santykių svarbą tarp žmonių (B1.1).	Nurodo bendravimo su Dievu reikalingumą (B1.2).	Tikėjimą į Dievą apibūdina kaip santykį tarp žmogaus ir Dievo (B1.3).	Analizuodamas Šventojo Rašto tekstus, pristato pavyzdžių, kaip svarbu žmogui tikėti ir pasitikėti Dievu (B1.4).
Padedamas atpažįsta Dievo veikimą asmeniniame žmogaus gyvenime (B2.1).	Paaškina, kaip ir dėl ko žmogui reikia išlaikyti santykį su tikėjimu į Dievą (B2.2).	Nusako, kodėl toks reikalingas žmogaus gyvenime pasitikėjimas Dievo mokymo tiesomis (B2.3).	Analizuoja Dievo vedimo svarbą dvasiniame gyvenime ir pristato, kaip tai keičia žmogaus gyvenimą (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			
Atpažįsta, jog bažnyčia yra Dievo namai, kuriuose susirenka tikintieji į Dievą (C1.1).	Išvardija krikščioniškas vertybes tikinčiojo gyvenime (C1.2).	Paaškina krikščioniškų vertybių esmę ir aktualumą. Pateikia pavyzdžių (C1.3).	Apibūdina maldos svarbą krikščionio gyvenime. Pasako pavyzdžių iš Šventojo Rašto (C1.4).
Aiškindamasis giesmės svarbą liuteronų bažnyčioje, mokosi giesmių (C2.1).	Paaškina aktyvaus dalyvavimo pamaldų liturgijoje svarbą (C2.2).	Išvardija, kokie yra sakramentai liuteronų bažnyčioje (C2.3).	Tiksliai apibūdina sakramentų prasmę (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Pasako, kas yra artimas žmogus (D1.1).	Paaškina meilės artimui aspektus ir buvimo drauge būdus (D1.2).	Aiškindamasis, koks yra krikščionio pašaukimas, nusako, kaip žmogus turi atsiliepti į pašaukimą (D1.3).	Sieja pašaukimą su krikščionišku gyvenimu bei apibūdina tikėjimo svarbą kritinėse situacijose (D1.4).
5. Morale ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			
Padedamas nusako žmonių bendravimo aktualumą (E1.1).	Paaškina žmonių tarpusavio santykių artumą ir nutolinimą vienu nuo kitų. Pateikia gailėstingumo pavyzdžių iš Šventojo Rašto (E1.2).	Aptaria žmogaus jausmus kitam žmogui, jų pozityvius bei negatyvius aspektus. Nusako pagarbos kitam ir sau svarbą gyvenime (E1.3).	Nurodo lygiaverčio bendravimo reikalingumą, svarbą, svarsto, kiek atviras ir kritiškas žmogus yra sau, kiek – kitiems žmonėms (E1.4).

48. Pasiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Padedamas paaiškina, jog Šventasis Raštas yra žmogaus tikėjimo ir gyvenimo pagrindas (A1.1).	Paaškina Šventojo Rašto svarbą Bažnyčiai (A1.2).	Pagrindžia Šventojo Rašto svarbą žmogaus gyvenimui (A1.3).	Atpažįsta ir apibūdina Šventojo Rašto svarbą kalbai, istorijai, kultūrai (A1.4).
Skaito Šventojo Rašto tekstus ir bando perteikti jų turinį (A2.1).	Analizuoja ir interpretuoja skaitomus Šventojo Rašto tekstus (A2.2).	Atpažįsta skaitomų Šventojo Rašto tekstų aktualumą, sieja su savo gyvenimu (A2.3).	Apibendrina Šventojo Rašto naudojimą, kelia klausimus, ieško atsakymų (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Padedamas pateikia informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją (B1.1).	Analizuoja, kaip žmogus turi siekti išlaikyti santykį su Dievu (B1.2).	Išvardija būdus, kaip žmogus gali išlaikyti santykį su Dievu, kai patiria negandas, ligas, išbandymus (B1.3).	Apibendrinamas Šventojo Rašto tekstus atranda tikėjimo pavyzdžių kasdienybėje (B1.4).
Atpažįsta pagrindines tikėjimo tiesas (B2.1).	Ieško atsakymų į klausimus apie žmogaus laikinumą ir amžinumą (gyvenimas pasaulyje, amžinasis gyvenimas) (B2.2).	Supranta žemiškosios egzistencijos laikinumą (B2.3).	Nurodo dvasinių dalykų svarbumą žmogaus gyvenime. Pateikia pavyzdžių (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			
Pasako, kas yra Liuteronų bažnyčia (C1.1).	Nagrinėja bažnyčios svarbumo ir reikalingumo dvasinius aspektus tikinčiam žmogui (C1.2).	Nurodo bažnyčios svarbą liuteronams ir kitų konfesijų žmonėms (C1.3).	Nusako, kaip krikščioniškas gyvenimas daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksams (C1.4).
Pasako, kas yra liturgija ir kokia jos svarba bažnyčioje (C2.1).	Pagarbiai vertina liturgiją ir pasako pagrindinius jos aspektus (C2.2).	Išvardija aktyvaus dalyvavimo liturgijoje aspektus ir kokią įtaką tai turi žmogaus tikėjimui, gyvenimui (C2.3).	Nusako sakramentų svarbą tikinčio žmogaus gyvenime (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Pateikia tikėjimo liudijimo pavyzdžių iš Šventojo Rašto (D1.1).	Analizuoja, kaip įprasminti savo gyvenimą dabartyje ir ateityje (D1.2).	Analizuoja ir įvardija krikščioniško gyvenimo tikslą, misiją persekiojimų perspektyvoje (D1.3).	Apibūdina žmogaus atsakomybę už krikščioniškos bendruomenės stiprinimą (D1.4).
5. Morale ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Drauge mokosi, kaip reikia elgtis, gyventi krikščioniškai (E1.1).	Apibūdina tikinčiųjų bendruomenės veiklą. Analizuoja situacijas, kaip būtų galima padėti šalia esantiems (E1.2).	Nusako, kaip prasmingai ir atsakingai žvelgti į išskylančias problemas, kaip ieškoti sprendimo būdų. Siūlo idėjas, kaip dalintis ištekliais su stokojančiais, sergančiais, kt. (E1.3).	Analizuoja ir išvardija tarpreliginio (tarpkonfesinio) dialogo, ekumenizmo pagrindinius aspektus (E1.4).

49. Pasiekimų lygių požymiai. III–IV gimnazijos klasės:

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
1. Šventojo Rašto pažinimas (A)			
Pasako, jog Šventasis Raštas liudija Dievo buvimą (A1.1).	Mokosi paaiškinti Šventojo Rašto ištraukas apie Dievo buvimą (A1.2).	Analizuoja Šventojo Rašto – Dievo žodžio skelbimo kitiems svarbą ir reikalingumą (A1.3).	Apibendrina Šventojo Rašto tekstus apie Dievo buvimą pasaulyje ir tikinčiojo gyvenime. Pateikia pavyzdžių (A1.4).
Skaito Šventojo Rašto tekstus apie Šventąją Trejybę ir bando perteikti jų turinį (A2.1).	Nagrinėja Šventojo Rašto teiginius apie Šventąją Trejybę (A2.2).	Nusako Šventosios Trejybės svarbą tikinčio žmogaus gyvenime (A2.3).	Įvertina ir pateikia Šventosios Trejybės vaizdavimo pavyzdžių Šventajame Rašte, Bažnyčioje, mene (A2.4).
2. Tikėjimo turinio pažinimas (B)			
Pasako maldos reikšmę tikinčiam žmogui (B1.1).	Analizuoja maldos svarbą krikščionio gyvenime (B1.2).	Apibūdina, kaip tikintis žmogus gali sukaupti savo mintis kreipdamasis į Aukščiausiąjį (B1.3).	Paaškina, kaip Dievas išgirsta tikinčio žmogaus maldas ir kaip į jas atsako bei kaip Dievas bendrauja su tikinčiu žmogumi, jam meldžiantis (B1.4).
Pasako savo tikėjimo Dievu stiprybes šiuolaikiniame pasaulyje (B2.1).	Analizuoja, kaip žmogus gali išlaikyti tikėjimą ir žmogiškumą šiuolaikiniame pasaulyje (B2.2).	Apibūdina tikėjimo ir krikščioniško dvasingumo svarbumą šiuolaikiniame pasaulyje (B2.3).	Nusako tikėjimo ir krikščioniškų vertybių esmę ir aktualumą šiuolaikiniame pasaulyje, kuriame apstu pagundų (B2.4).
3. Bažnyčia ir liturgija (C)			

Slenkstinis (1)	Patenkinamas (2)	Pagrindinis (3)	Aukštesnysis (4)
Atpažįsta, kas yra krikščioniškas pašaukimas (C1.1).	Analizuoja krikščioniško pašaukimo bažnyčioje formas (C1.2).	Apibūdina krikščionišką pašaukimą ir krikščionišką tapatumą šiuolaikiniame pasaulyje (C1.3).	Tikslingai renkasi krikščionišką pašaukimą ir krikščionišką gyvenimą. Pateikia pavyzdžių (C1.4).
Atpažįsta, kas yra Bažnyčios, tikinčiųjų bendruomenės narys (C2.1).	Analizuoja bažnytinio gyvenimo aspektus (C2.2).	Apibūdina, kaip Bažnyčios narys gali prisidėti prie bažnytinio gyvenimo (C2.3).	Apibūdina savo, kaip Bažnyčios nario, įnašą į bažnytinį gyvenimą (C2.4).
4. Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas (D)			
Skaito Šventojo Rašto tekstus apie Šventuosius Sakramentus ir jų reikšmę (D1.1).	Apibūdina Šventųjų Sakramentų veikimą kaip Dievo pagalbą (D1.2).	Analizuoja, kaip Dievas veikia per Šventuosius Sakramentus bei jų svarbą krikščionio pašaukimui (D1.3).	Argumentuoja Šventųjų Sakramentų svarbą tikinčio žmogaus gyvenimui. Pateikia pavyzdžių (D1.4).
5. Moralė ir etika arba žmogus ir pasaulis (E)			
Atpažįsta tarpusavio ir kartų bendravimo santykius (E1.1).	Nurodo tarpusavio ir kartų bendravimo nesutarimų priežastis ir padarinius (E1.2).	Apibūdina, kaip Bažnyčia turi padėti kitiems žmonėms (vargstantiems, patiriantiems išbandymus, sergantiems, turintiems įvairių problemų ir pan.) (E1.3).	Pateikia siūlymų apie pagalbos būdus įvairiems socialiniams sluoksniams, mokosi spręsti problemas, dalyvaudami labdaringoje veikloje. Moka remtis Šventojo Rašto ištraukomis aktyviai dalyvaudami diakoninėje veikloje (E1.4).